

ZAMONAVIY TA’LIMDA PEDAGOGIK PSIXOLOGIYANING O’RNI VA AHAMIYATI

Ro'zimurodov Jo'raqul Xamroqul o'g'li

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy ta’lim tizimida pedagogik psixologiyaning tutgan o’rni va ahamiyati haqida so’z yuritiladi. Pedagogik psixologiya ta’lim jarayonida o’quvchi shaxsini chuqur o’rganish, individual yondashuvni ta’minlash, ta’lim samaradorligini oshirish va pedagogik faoliyatni ilmiy asoslashga xizmat qiladi. Shuningdek, maqolada ta’limning modernizatsiya jarayonlari, innovatsion metodlar va psixologik yondashuvlarning o’zaro uyg’unligi tahlil qilinadi. Ushbu maqola talabalar, pedagoglar va ta’lim sohasiga qiziquvchilar uchun foydali bo’lishi mumkin.

Аннотация. В данной статье рассматривается роль и значение педагогической психологии в системе современного образования. Педагогическая психология направлена на глубокое изучение личности учащегося, обеспечение индивидуального подхода, повышение эффективности обучения и научное обоснование педагогической деятельности. Также анализируется взаимодействие процессов модернизации образования, инновационных методов и психологических подходов. Статья может быть полезна студентам, педагогам и всем, кто интересуется сферой образования.

Annotation. This article examines the role and importance of pedagogical psychology in the modern educational system. Pedagogical psychology focuses on studying the learner’s personality, ensuring an individual approach, improving the effectiveness of education, and providing a scientific basis for pedagogical practice. The article also analyzes the integration of educational modernization, innovative teaching methods, and psychological approaches. This work may be useful for students, teachers, and anyone interested in the field of education.

Kirish

Bugungi kunda ta’lim tizimi jadal sur’atlarda rivojlanib, inson kapitalini shakllantirishning eng muhim omiliga aylanmoqda. Ta’lim samaradorligini oshirishda nafaqat zamonaviy texnologiyalar va metodlar, balki psixologik yondashuvlarning o’rni ham beqiyosdir. Pedagogik psixologiya o’quvchilarning individual xususiyatlari, yosh davrlari psixologiyasi, ta’lim motivatsiyasi va bilimlarni o’zlashtirish jarayonini chuqur o’rganib, ta’lim jarayoniga ilmiy asos beradi. Shu boisdan ham, pedagogik psixologiyani zamonaviy ta’limning ajralmas qismi sifatida ko’rish mumkin.

Asosiy qism

Pedagogik psixologiyaning mohiyati

Pedagogik psixologiya – bu ta’lim va tarbiya jarayonlarida inson ruhiyati, xatti-harakati va bilimlarni o’zlashtirish mexanizmlarini o’rganuvchi fan sohasi. U ta’lim jarayonida o’quvchi shaxsini markazga qo’yib, individual va differensial yondashuvni ta’minlaydi.

Zamonaviy ta’limda pedagogik psixologiyaning asosiy vazifalari

1. O’quvchilar psixologiyasini o’rganish – yosh davrlariga mos o’qitish strategiyalarini ishlab chiqish.

2. Motivatsiyani shakllantirish – o’quvchida bilim olishga qiziqish uyg’otish.

3. Individuallashtirilgan yondashuv – har bir o’quvchining qobiliyat va imkoniyatlarini hisobga olish.

4. Psixologik muhitni yaratish – sinfda ijobiy iqlim, o’zaro hurmat va hamkorlikni ta’minlash.

5. Innovatsion metodlarni qo’llashni psixologik asoslash – masofaviy ta’lim, multimedia vositalari va interaktiv metodlarni samarali qo’llash.

Zamonaviy ta’limda pedagogik psixologiyaning ahamiyati

O’quvchi shaxsini rivojlantirish: faqat bilim emas, balki tanqidiy fikrlash, ijodiy yondashuv va ijtimoiy kompetensiyalarni ham shakllantiradi.

Ta’lim sifatini oshirish: o’qitish usullarini psixologik tamoyillar asosida tanlash orqali samaradorlik ortadi.

Konfliktlarni hal etish: o’quvchi-o’qituvchi va o’quvchilararo nizolarni konstruktiv yo’l bilan bartaraf etadi.

Innovatsion rivojlanishga turtki beradi: zamonaviy pedagogik texnologiyalarni psixologik jihatdan asoslab berish orqali ta’lim tizimi modernizatsiya qilinadi.

O’zbekistonda pedagogik psixologiya rivoji

Mamlakatimizda ta’lim tizimida olib borilayotgan islohotlar, xususan, “Yangi O’zbekiston – yangi ta’lim” konsepsiyasi doirasida pedagogik psixologiyaning o’rni tobora ortib bormoqda. O’quvchilarning individual qobiliyatlarini ochish, ularni kasb-hunarga yo’naltirish va sog’lom psixologik muhit yaratishga katta e’tibor qaratilmoqda.

Xulosa

Pedagogik psixologiya zamonaviy ta’lim tizimining ilmiy asosini tashkil etadi. U o’quvchi shaxsini rivojlantirish, ta’lim jarayonini samarali tashkil etish, innovatsion texnologiyalarni joriy etishda muhim o’rin tutadi. Zamonaviy o’qituvchi pedagogik psixologiya bilimiga ega bo’lmasdan turib, ta’limni samarali tashkil eta olmaydi. Shunday ekan, pedagogik psixologiya ta’limning sifat va mazmunini oshirish, o’quvchilarda mustaqil fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirishda beqiyos ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimova V. (2020). Pedagogik psixologiya. Toshkent: O‘zbekiston Milliy universiteti nashriyoti.
2. Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing. New York: Longman.
3. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.
4. O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi rasmiy sayti – www.maktab.uz
5. UNESCO. (2021). The Future of Education Report. Paris